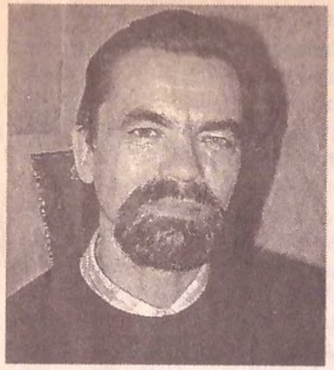

«ПАРУСІЯ»

*Парусія – з грэцкай мовы – Другое прыйсце Госпоцне, якое павінна адбыцца пры скончанні веку, калі князь гэтага свету раптоўна набудзе вялікую моц і статус, так што ніхто не зможа без яго загаду ці кляйна: «ні купляць, ні прадаваць» [Адкр 13, 18]. Нават многія верныя будуць пераможаныя гэтым злом, упэўненыя ў Антыхрысце як у божым сыне.

• **Рубрыку вядзе святар Яўген Маліноўскі, кандыдат псіхалагічных навук, дацэнт**

Як спыніць выміранне моладзі ў Беларусі?

Валенцін МАСКАЛЕЎ

З гэтым пытаннем да мяне звярнуўся немалады ўжо чалавек, дацэнт кафедры гісторыі Беларускага аграрна-тэхнічнага універсітэту (БАТУ), з якім мы выпадкова сустрэліся ў купэ цягніка. Ён, вяртаючыся з навуковай канферэнцыі, а я з працы старшыні дзяржаўнай камісіі па выпускных экзаменах у Брэсцкім універсітэце – абодва выказвалі сваю занепакоенасць лёсам пакаленняў, заматываваных памкненнямі да вонкавага прэстыжу і пазбягання ўнутраных цяжкасцяў жыцця, якое часта касуецца звычайным для постсавецкай прасторы хамствам і канфармізмам. З балючым сэрцам ён канстатаваў аб сваёй бездапаможнасці адносна выхавання чысціні мовы і пачуццяў студэнтаў такой прэстыжнай вышэйшай навучальнай установы як БАТУ. Калі раней моладзь хаця б яе сцены атаясамлівала з моўным правапарадкам, дык зараз большасць юнакоў і дзяўчат бессарамліва забруджваюць чысціню альма-матэр самым агідным брыдкаслоўем. Больш этычныя сярод іх аднаго разу запыталіся аб тым, як ялася.

«На пачатку было слова». Кранаючыся перспектываў Беларусі, можна з упэўненасцю сведчыць аб тым, што яна не дасягне сапраўднага дабрабыту, пакуль не будзе генетычна ўсталявана яе культурная саматоеснасць. Цяпер гэтая перспектыва падаецца немагчымай, фантастычнай, нават апантанай, але ўжо паспелі ўсе варункі да выхавання лінгвістычнай асобы маладога чалавека, свядомага ў сваім уласным лёсе і лёсе радзімы праз слова Божае.

Мары аб будучыні беларускасці асацыююцца з нядаўняй мінуўшчынай, калі родная мова лічылася неэстэтычнай і «деревенской», я і сам некалі так лічыў. Але цяпер сітуацыя радыкальна змяняецца. Нават тыя, хто пра яе мяркуе негатыўна, ужо не адважваюцца выказаць падобную думку ўслых. Таму можна прадбачыць, што пры першай жа духоўна адпаведнай гістарычнай нагодзе, магчыма, пры «апошняй трубе Спрадвечнага»[1 Кар 15, 52], адукаваная частка моладзі пільна і эфектыўна зможа перайсці да ўжывання роднага слова... нага роздуму ўяўляецца перспектыва, пры якой кожнай лінгвістычнай асобе знойдзецца ў краіне «рэч паспалітая», прадмет, праца не толькі для заробку, але для духоўнага адраджэння.

Так, часам створаны ўсе ўмовы выбару: ад зацятага канфармізму і прыгнечанага існавання, падуладнага праслаўлутай газавай Трубе да культурна-лінгвістычнага намагання народу, складаючага моцную духам цывілізаваную годнасць. Перашкоды для правільнага выбару відавочныя, але гэта сведчыць аб яго духоўнай вартасці. «Трубная» ідэалогія суправаджаецца «трупным» замбаваннем электарату «Вялікага мас-турбатара» (С. Далі), Сённяшняя рэвалюцыйная сітуацыя відавочна не ў ленінскіх «нізах' і вярхах», бо на вярхах даўно ўжо ўсеўся «проклятьем заклеймённый, кто был ни чем, тот станет всем». Рэвалюцыйнасць сённяшняй палітычнай сітуацыі менавіта ў тым, што моладзь не хоча жыць па-старому, а старасць не можа кіраваць па-старому. Таму, па-балотнаму ціхая краіна, раздзіраецца культурна-псіхалагічнымі шокам «уцечкі мазгоў». Не гледзячы на псіхалагічны факт прыстасавання да шчырых намераў рэвалюцыйнай моладзі паразітычных матываў іх сваекарыслівых равеснікаў, тая гістарычная заканамернасць, па якой рэвалюцыю робяць патрыёты, а яе плёнам карыстаюцца ганебныя, сама па сабе сведчыць пра нараджэнне ад Святога Духа Любові і Маці Эўрапейскай Культуры рэвалюцыйнай лінгвістычнай асобы Па-... «Егіпту» як сімвала адначасова цывілізацыі і дэградацыі можа пашырацца і паглубляцца за конт невядомага раней значэння эўрапейскай культуры, кацэнтраванай для беларусаў ў alma mater Polonia. Менавіта яна ўзяла на сябе адказнасць і міласэрнасць фізічнага і духоўнага кармлення «немаўлятка мужчынскага полу»[Адкрыццё 12, 5], за якога ў хуткім часе будуць вечна ўдзячны палякам беларусы. У такі трывалы, па-ізраільску грунтоўны і па-хрысціянску добры спосаб, мужчынскае слова зноў ратуецца жаночай постаццю культуры ад паганскага бясплодзя «сэрцам адданых роднай зямлі».

Якую ж стратэгію выжывання мусіць прыняць малады беларус: прыстасавацца да «подавляющего большинства» расійскамоўнага насельніцтва альбо з малітвай несці свой крыж далей? Адказ на гэтае пытанне дае Евангелле: «хто стане зберагаць душу сваю, той загубіць яе, а хто загубіць яе, той ажывіць яе»[ад Лукі, 17, верш 33]. Любы выбар непрыстасаваных да смерці паводзін і змена палітычных адносін патрабуюць душэўнай и цялеснай напружанасці. Менавіта ў такі спосаб усякі пераходны момант гісторыі вызначаецца формулай дабрабыту: «Я прыйшоў, каб мелі жыццё і мелі з набыткам»[Яна 10, верш 10]. «Набытак» альбо лішак жыцця – гэта нешта іншае, чым яго утылізацыя. Некалі Г. Ахматава так пракаментавала свой Дзень нараджэння: «падаравалі мне карыснае, а хацелася б усё ж падарункі іншага»... адсутнасць культурнага лішку адразу ж запаўняецца маўчаннем. Там, дзе пачынаецца маўчанне, канчаецца любоў. Моўчкі 3 ліпеня праходзілі па плошчы пашлюбаваныя пары беларусаў, як жаласнае падабенства паганскага вяселля Муна-антыхрыста. Гэты да болю смешны парад змяніўся фарсам «бацькоўскага клопату» аб шматдзетных семьях, якія чамусьці дэманстраваліся ў адсутнасць самой пары, і самога фенομена «7-Я». Відавочна, што ружовыя стужкі на шматдзетных «мамах-одиночках» мусілі сведчыць аб іх пазбаўленні мужчынскага дамінавання ў парах з ускладаннем статкавай надзеі на адзінага мудрага і безальтэрнатыўнага.

Пазбаўленне слова Божага генэтычнага пачатку і абмежаванне яго статусам «христианских ценностей» прыводзіць да вынішчэння племені Вялікага мастурбатара разам з пакорна ўкленчыўшай перад ім, як на карціне С. Далі, маці-адзіночкай. Але праз фалацэнтычную постаць «калектыўнага бессвядомага» (К. Юнг) ўжо прарастае логацэнтрызм свядомага чакання маладога чалавека, для якога ганебная і лішняя беларуская мова сталася сакральнай.

Напрыканцы шляху мой суразмоўца Валянцін сам адказаў на сваё і наша сённяшнее пытанне, распавёўшы аб сустрэчы моладзі БАТУ з народным паэтам Рыгорам Барадуліным. Не гледзячы на яго статут persona odioso на радзіме, артыкул Валянціна аб гэтай падзеі быў цу...

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ